

یاه هیال تمس هب تکرح (ب) رتالاب

۱. هی آروهظ:

راهظتسا کی، میراد یفرع روهظ کی ام

ار نی، دی آیم شنهذ رد انعم کی دننکیم هضرع ماع فرع هب ار یاهلمج کی ات هک تسا نی یفرع روهظ
روهظ می یوگی م.

دنناوخی م ار نی ناملسم و رفاک، تسا نشور یلیخ یفرع روهظ

▪ «جاوزالا» هن؛ «لاجرلا»

قرف. جاوزالا دی آیم شنهذ رد لاجرلا دنیوگب ماع فرع کی هب ات زگره. ءاسنلا یلع نوملوق لاجرلا
ینعی دیوگب اجنی دهم لامتحا یسک هچ. اهنز رب دنتسه ملوق اهرم. دنکیم قرف یلیخ، دنکیم
دیوگب تساوخی م ار نآ هک یسک. دنکیم قرف ترابع، ناشنارس م رب، اهنز رب دنتسه ملوق اهرهوش
ار لاجر هملک یفرع روهظ سپ. نه تاجوز یلع، تاجوزلا یلع نوملوق جاوزالا تفگی م، اهرهوش تفگی م
رب اهرهوش رب هن، اسن رب لاجر رب نوملوق لاجرلا دراد روهظ، کی نی. مینک راکنا میناوتی م
تسین راکنا لباق. ناشیاهنز.

▪ اهرم و نزغومجم: «مه»

هب طقف «مه» هن، اهرم و نزغومجم هب ددرگی مرب «مه» ضعب یلع مهضعب هللا لضاف امب مه یکی و
ددرگرب اهرم.

▪ یغیرشت: ملوق

رفاک یتح ماع فرع. روهظ رطن زا مدید، تسا روط نی دمآ مرواب مدرک شرکف مه هچ ره، رگی دیکی
ءاسن رب ملوق لاجر دیوگب دهاوخی م. نیوکت هن، دمهفیم یغیرشت ملوق زا دناوخب ار نآرق یثقو
ینعی، ملوق لاجرلا دیامرفیم هی آ یثقو نآلا، هن. دندادن اهنز هک دنداد ییاهزیچ کی ینعی، دنتسه
نینقت نم ینعی، دنروط نی اهرم. دنک تیری دم ار هعماج دهاوخی م یغیرشت باتک ناوونع هب نآرق
تسا ملوق هک تسا نی باتک نی رد نم رطن، دینادب. دناملوق. مدرک.

دنداد یترابع کی، هغیرش هی آ لیذ دادقم لضاف موحرم نافرعلا زنک رد.

دنداد یمزاول هچ دریگی م تروص هک حاکن «حاکنلا مزاول یف ةسماخل»

مکاح اهیف هیآلآ نآ مٹ:

مایق نھیلع مهل یأ «ءاسننلا یلع نؤمؤوق لاجرلا» نأ ١-
[1]ءسایسل و ءوالولا

مه لیلد ات ود آالک تسایس و تیالو شیانعم مه نآ، یعیرشت مؤوق ینعی مؤوق دنیوگی مناشیا نامه، دنتفرگ یلک، تاجوز و جوز رد دندربن «ءسایسل و ءوالولا مایق نھیلع مهل». دندراد، نازیمل بحاص شیامرف.

ینیفرط : لیضفت

لیضفت هب لئاق ناشیا هک -مدیدن ار ناشتارابع نم الاح-[2]دندرک لقن یرهطم یاقآ موحرم زا ماع فرع دزن روهظ یتح ینعی، تساینیفرط اچنیا لیضفت هک تسای منامگ نم. دنیانیفرط هکنیا رطاخ هب دنءاسن رب مؤوق لاجر دیامرفب لاعتم یادخ هک دوب نیا دوصقم رگا هکنیا رطاخ هب یلع نومؤوق لاجرلا دیوگب عراش هک درک یم اضتقا هب طاخ تمکح، دندراد اهنز رب لیضفت اهدرم، دوب حضاو ترابع یلیخ؟ دومرف لودع لاعتم یادخ ارج. . نهیلعل هللا مهلضف امب ءاسنلا

عراش. دیوگب ینیفرط لیضفت دهاوخیم لاعتم یادخ هک دنکیم اچیا، فرع نهذ هب لودعلا سفن.. تسایفرع روهظ نیا. مداد لیضفت اهنز رب ار اهدرم هک دیوگب قلطم بلطم کی تساهتساوخن

دومرف ارج سپ. ، تساهشن تیاعر عوضوم و مکح بسانت اچنیا رد هک دسریم رس لاکشا یروف اچنیا. دنتسه رگیدمه لکم کم؛ مهسفنال نولکم کم ءاسنلا و لاجرلا. نولکم کم هک دیوگب؟ نومؤوق تاهج یثقو اما، تسایدوجوم نیفرط رد لیضفت تاهج ولو دیوگب دهاوخیم آقافتا، تسای نیا هتکن، تسایا تیمؤوق شاهمزال، یدرم و نزماطن ءاقب رد مینک هطحالم ام ار لیضفت

نآ، مینیبب ار نیفرط لصف دشاب لداعت یثقو هک «ضعب یلع مهضعب هللا لصف امب»

هفرط کی نم دیامرفیم لاعتم یادخ ینعی. [3]دوشیم ابیز یلیخ. نیا رب مؤوق دوشیم لاجر تقو و رسک، مدیدن ار نیفرط نم. تسای مؤوق سپ، صالخ و نزر رب دراد لیضفت و درم میوگب. مدرکن هاگن دراد نزمه اهزیچ یضعب هکنیا رطاخ هب؟ اعیرشت نم مدرکن ناشمؤوق ارج، دننامؤوق لاجر. مدرک راسکنا ینعی. نیا دوشیم ابیز یلیخ. دشاب مؤوق درم دیاب میدید مدرک راسکنا و رسک هک عومجم رد اما نآ رب عرفتم آقافتا «یلع نومؤوق» مه شدعب، «ضعب یلع مهضعب هللا لصف» هب دش لودع اقافتا مه عوضوم و مکح بسانت نیاربانب. دسریم ار تیمؤوق تهج هک تساینیفرط لیضفت دوشب نایب مکحت اب هک یثقو نآ زا دوشیم ءغالب دشا، دوشیم مکح. دنامیم طوفحم نآ رد

راهطتسا ٢.

نیا یثقو. دیوگیم همدمقم کی لّوا. دندنکیمن هضرع ار هلمج ماع فرع هب لّوا هک تسای نیا راهطتسا فرع، دیتفگ امش هک همدمقم نیا اب الاح. دیوگیم ار ترابع راب نیا، دیدرک رضاح وا نهذ رد ار همدمقم میوگیم ار نیا. دیمهفیمن دیدوب هتفگن ار همدمقم نیا رگا هک دمهفیم یزیچ کی همدمقم نیا زا راهطتسا ینیچهمدمقم اب امش، دوبن شدوخ روهظ. دنکیم روهظ بلط، لاعفتسا باب رّهطتسا

تیم‌اوق عاونا

دورب راک هب دناوتیم روج دنچ ماوق هم‌لک

ماوق، ی‌قووقح ماوق ار درم نم دی‌امرفیم غرشم ناوونع هب لاعتم یادخ ینعی، ینینقت ماوق یکی ۱. نزشوگ ای، نکب یی‌اهراک کی هک دری‌گب ار ششوگ دناوتیم ینعی. مداد رارق، هاگداد رد هضرع لباق یاقاً موحرم هکنیا امک. قووقح ماوق دوشیم نیا. شاب عبات ار یی‌اهراک کی مه وت دی‌وگب دری‌گب ار درادن مه یتافانم. [4] دنت‌فرگ ی‌قووقح ماوق ار ماوق نیمه ناش هی‌شاح نآ رد یناگی‌اپ‌لگ

تسا ینی‌وکت ماوق مه یکی ۲.

هیلوط تیم‌اوق

یلوط ماوق میراد مه دروم کی ۳.

هجاوم نآ اب فرع نهذ هک ی‌روهط هجرد نیرتنی‌ی‌اپ، شای‌لصا هبل نآ هکنیا ینعم هب ی‌لوط ماوق روط نیا دی‌اب، تسادخ‌نم فرح ینعی، نوم‌اوق لاج‌رلا. دی‌امرفیم دراد ادخ. تسا ینینقت ماوق دوشیم لوبق، دننکب هعباتم مه اهنز و دنهدب ماجنا، دننکب ماجنا ار ناشدوخ تیم‌اوق اهدرم دی‌اب. **دوشب**؟ مداد رارق ی‌غیرشت ماوق ار درم نم ارچ، وا لوط رد شت‌شپ اما. ینینقت دش س‌پ. دنشاب هتشاد تقباطم اقی‌قد ینعی. دنتسه ماوق هعماج نوری، هبل‌غ و عون بسح هب نوچ. تسا تیلع هب رعشم اهدرم دی‌امرفیم ادخ. ی‌لوط روهط ات ود. مت‌فرگن ضرف اچنیا ضرع رد ار روهط اما. نی‌وکت اب ینینقت ارچ تنامض، ینینقت اب نم، تسه ینی‌وکت تیم‌اوق نآ هکنیا رطاخ هب ینعی؛ دنتسه ماوق اعرش تسناوتیم ن‌یسک. دننک تفل‌اخم دشیم ی‌لو تعی‌بط باسح ی‌ور دوب تیم‌اوق. مداد نآ هب ینینقت اب تسا فراعتم هک ار یرما نآ عراش نم اما. دوب فراعتم نآ ی‌عی‌بط. دری‌گب ار ناششوگ. مدرک شلی‌مکت نوناق لعج نیا اب

هی‌آ‌ی‌اه هفلؤم ریاس رد تی‌لوط

ینعی «هل‌لا لّصف». درک حرطم ش‌دروم رد دوشیم ار بلطم نیمه نی‌ع مه «هل‌لا لّصف» تسا بلاج و؟ نی‌وکت رد هلّصف هن ای؟ عی‌ضولا و عی‌ل‌ع‌ج‌ل‌ا عبترم‌ل‌ا ی‌ف مک‌ح‌ل‌ا ی‌ف هلّصف، عاشنا رد لّصف. انی‌وکت هلّصف نوچ، اعی‌رشت هلّصف امب. شیات ود ره می‌ی‌وگی‌م.

اما. دنکن یدرم دناوتیم ن، دننکب قافنا دی‌اب ینعی ینعی اوق‌فنا. روطنیمه زاب مه «اوق‌فنا امب» اهره‌وش، تسا نیمه فراعتم مدرم دوخ هک ی‌زیچ نآ تسا عراش نی‌وکت نوچ؟ اوق‌فنا امب هدش لعج ارچ، دنت‌فگ نیمه نیرس‌فم ار اوق‌فنا رصنع نیرتم‌هم اذل و. دندادیم ار هیرم، دندادیم ار ناشی‌اهن‌ز‌رخ [5] ره‌م و قافنا، نای‌بل‌ا ع‌م‌ج‌م رد

یضعب هك نيا بجوم هب مهلاؤم أنم اؤقفنأ امب وضعب یلع مضعب ؤللالضعف امب: ديامرفیم [2]
رب دراد ییایازم درم هك نيا بجوم هب» ديوگیمن میدرك ضرع. دنراد ییایازم رگید ضعب رب اهنيا زا
کي اراد نزینعی؛ دنراد ییایازم یضعب هب تبسن یضعب هك نيا بجوم هب [ديوگیمن هكلب] «نر
ارب نر مینك باسح ار ایازم عومجم یتقو؛ ایازم هلسلس کي اراد درم و تسایازم هلسلس
یعون رگیدکي هب تبسن نیجوز تاساسحاینعی [تسا رتبانم] یگداوناخ طیحرد تیسوئرم
زا رگید عون مه درم هکنيا امک دریذپی ار درم تیسوئرم نر، تیجوز طباور رد هك تسا تاساسح
؛ 29 ج؛ یرهطم دیهش داتسا راثآ عومجم) میدرك ثحب نيا یورام هك، دریذپی شدوخ رب ار نر طلست
ص ۴۴۷)

رد لیبق نيا زام و، تسا یفرط ود، دنکیمن قرف چیه ینعی دیآیم «ضعب و ضعب» نآرق رد اجره
یلع مضعب ؤللالضعف امبءاسننلا یلع نؤمؤق لاجرلا: هیآ رد هلمج زا، میراد دایز درم و نر دروم
ضعب

دناهش رکذتم اریبوخ یلیخ هتکن میدیدیناجنر یوسوم یاقآ زا یاهلاقم رد.

یلع مضعب ؤللالضعف امبءاسننلا یلع نؤمؤق لاجرلا: دیوگیمن نآرق هك دندوب هتفگ ناشیا
هك ییاهی رترب بجوم هب: دیوگب دهاوخیم ءاسننلا یلع لاجرلا ؤللالضعف امب: دیوگیمن یضعب
زا نر و نر رب یاهبنج زا درم هك ییاهی رترب عومجم بجوم هب، دنراد یضعب هب تبسن یضعب
زا رتشیب دیاش و تسا یتسرد رایسب فرح هك، تسا درم لام تماوق هفیظو، دراد درم رب یاهبنج
ضعب تسرپرس و یعار و یماح ناشی ضعب تانمؤم و نینمؤم. دشاب هتشاد نایب هب جایتحا نيا
(۷۹۴-۷۹۳ ص؛ 22 ج؛ یرهطم دیهش داتسا راثآ عومجم)؟ دننکیم هچ هك؛ دنتسه رگید

طیحرد تیسوئرم ارب نر مینك باسح ار ایازم عومجم یتقو: دوب نيا مه یرهطم دیهش ترابع [3]
[تسا رتبانم] یگداوناخ

جوز رب هجوز باجای میدقت هلیسم رد هورع رب یناگیاپلگ هلالا تیآ موحرم هیشاح [4]

دنیامرفیم دیس موحرم:

(5) طوحأل اذك و ... نییطفلل لوبقل و باجیإل ینعمب ةغیصلل حاكئل یف طرئشي: (1 ةلأسم)
ةورعلل سكعل زاع یوقأل ناك نإ و جوزلا بناج نم لوبقل و ةجوزلا بناج نم باجیإل نوکی نأ
(596-598 ص؛ 5 ج؛ (یشحمل) یقثولا

دنیامرفیم هیشاح رد ناشیا:

نیجوزلا نیب ةقالع و ةفاضإ رابتعا رهاظلا وه ام یلع حاكئل ةقیقح نأل یوقأل لب... (5)
اضیأ قوقح هیلع اهل ناك نإ و اهراثآ و ةجوازملا مزاول یف ةجوزلا یلع جوزلا طلسل ةمزلتسم
جوزلا ةنطلس تحت اهلعتج نأب اهسفن یلع اهطلسل رابتعا ةجوزلا لبق نم باجیإل ربتعیف
اهتّيجوز ءاشنإب هتنطلس تحت اهلعتج یّتح اهیلل جوزلل ةنطلس ال و هل اهتّيجوز ءاشنإب
امهنیب ةقالع ةجوازملا نأب لوقلا و تاشنأ ام لوبق هنم ربتعی ةلاحم الف اهل هتّيجوز و اهسفنل
فالخ وهف حلاصل مل بجو ام عراشلل امهیلل بجو امّ نإ و رخآلا یلع امه دحأ نم ةنطلس مازلتسا نود نم
نهك اسم یف مهرّیخ و ءاسننلا یلع نؤمؤق لاجرلا ل وّزع لاق شّیح عرشلل و فرعلل نم یعارتی ام
م. اقملا یف هركذل لاجم ال امم ماكحلأ نم كلذ ریغ و ناسحلإاب نهجیرست و فورعلملاب
(۵۹۸ ص؛ ۵ ج؛ (یشحمل) یقثولا ةورعل) (یناگیاپلگلا)

هک تسا نیا شاهمزال حاکن دقع «عجوزلا یلع جوزلا طلستل ةمزلتسم» :دنیمارفیم :داتسا نایب مه یفرح «قوقح هیلع اهل ناک نا و» ،هلب .اهراثآ و ةجوازملا مزاول یف .دوشیم طلسم هجوز رب جوز قح هلاس ۵ ،هلاس ۲ هچب .تسا طلست زا ریغ نیشاد قوقح اما دراد یقوقح وا رب مه نر هک میرادن ؛حاکن فالخ هب :دنیوگیم .تسا طلسم وا رب تسین روظنم هک قح نیا اما .دراد شرپ رب ییاهزیچ هجوز رب دوشیم طلسم جوز ،حاکن هلیسو هب اما ،دراد رهوش رب یقوقح هجوز .

،هداد شدوخ هب ادخ هک ار نا ،ار شدوخ دهاوخیم نوچ ؟اچ .دتفیب ولج نر دیاب امتح دش روظنیا یتقو رابتعا» :دنیمارفیم .دنکب باجیا وا دیاب سپ .دهدب وا هب دهاوخیم ار اهسفن یلع اهسفن طلست نإ و اهراثآ و ةجوازملا مزاول یف عجوزلا یلع جوزلا طلستل ةمزلتسم نیجوزلا نیب ةقالع و ةفاضإ نأب اهسفن یلع اهطلست رابتعاب عجوزلا لباق نم باجیإل ربتعیف اضیأ قوقح هیلع اهل ناک جوزلل ةنطلس ال و هل اهتّيجوز ءاشنإب جوزلا ةنطلس تحت» دهدب رارق ار شدوخ هطلس «اهلعجت .دهدب رارق ار شدوخ دیاب سپ .دیآیمن دهن رارق ار شدوخ ات «هتنطلس تحت اهلعجي یتّح اهیلع .دشاب وا هیحان زا دیاب امتح باجیا سپ .

‘نأب لوقلا و تأشنأ ام لوبق هنم ربتعی هلاحم الف اهل هتّيجوز وأ هسفنل اهتّيجوز ءاشنإب» مازلتسا نود نم امهنيب ةقالع ةجوازملا» :هکنیا هب لوق .دنکیم یرگید لوق در دراد «ةجوازملا مه اب ات ود هتفگ «حلاصمل بجوأ ام عراشلا امهیلع بجوأ امّنإ و رخآلا یلع امهدحأ نم ةنطلس .میوگب یروجنیا هکنیا ،هن دنیوگیم ؟هچ ینعی طلست ،دیهدب لیگشت هداوناخ ،دیشاب

ریگ ،دراد شلبق یلالقتسا کی نر عرش مه ،فرع مه «عرشلا و فرعلا نم یءارتی ام فالخ وهف» ۶/ ۳۱ خیرات ،حاکنلا باتک هق ف هسلج)شرهوش هطلس دوشیم دوریم دنکیم جاودزا .تسین یسک (۱۳۹۸

و نهیلع مهمیوقت ةلع نایب کلذ لك ةقفنلا و رهملا نم نهیلع «مهلاومأ نم اوقفنأ امب و» [5] (۶۹ ص، ۳ ج ،نآرقلا ریسفت یف نایبالا عجم)نهرمأ مهتیلوت